

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
«__»____2024 року,
протокол № __.

Перша проректорка, голова методичної
ради університету, кандидатка наук з
державного управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

«__» _____ 2024 року

М.П.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ У ПРАВОЗАСТОСОВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»
для підготовки на другому (магістерському) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
із спеціальності 081 Право
галузі знань 08 Право
за денною формою навчання

м. Хмельницький
2024

РОЗРОБНИК:

Професор кафедри теорії та історії держави
і права, доктор юридичних наук, професор
27 серпня 2024 року

_____ Вікторія БОВК

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри теорії та історії держави і права
27 серпня 2024 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри теорії та історії держави
і права, доктор історичних наук, професор
27 серпня 2024 року

_____ Леонід МІСІНКЕВИЧ

Декан юридичного факультету, кандидат
юридичних наук, доцент
28 серпня 2024 року

_____ Віктор ЗАХАРЧУК

Обліковий обсяг – 1,7 ум.др.арк.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	4
	1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	4
	1.2. Лекції	–	4
	1.3. Семінарські (практичні, лабораторні) заняття	–	6
	1.4. Самостійна робота студентів	–	9
	1.5. Індивідуальні завдання	–	12
	1.6. Підсумковий контроль	–	13
2.	Схема нарахування балів	–	13
3.	Рекомендовані джерела	–	14
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	21

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Соціокультурні передумови формування діджиталізації	6	1	1	–	–	4	10	–	–	–	–	10
2.	Діджиталізація, її види та юридична діяльність	10	1	1	–	–	8	10	–	–	–	–	10
3.	Діджиталізація і система державних органів	12	2	2	–	–	8	14	2	2	–	–	10
4.	Діджиталізація і права людини	12	2	2	–	–	8	11	2	–	–	–	9
5.	Діджиталізація правосуддя в Україні. Комп'ютерні технології в судочинстві	12	2	2	–	–	8	13	2	2	–	–	9
6.	Діджиталізація в сфері адміністративних послуг та корпоративному праві	14	4	2	–	–	8	13	2	2	–	–	9
7.	Діджиталізація у правоохоронній сфері	12	2	2	–	–	8	9	–	–	–	–	9
8.	Діджиталізація і чинне право України	12	2	2	–	–	8	10	–	–	–	–	10
	Усього годин:	90	16	14	–	–	60	90	8	6	–	–	76

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Соціокультурні передумови формування діджиталізації	1
1.1.	Інформаційне і постінформаційне суспільство.	
1.2.	Промислові революції і їх зв'язок з діджиталізацією.	
1.3.	Феномен кліпового мислення.	

1	2	3
2.	Діджиталізація, її види та юридична діяльність	1
2.1.	Поняття «діджиталізація». Предметні форми діджиталізації.	
2.2.	Юридична діяльність і діджиталізація. Нові юридичні професії.	
3.	Діджиталізація і система державних органів	2
3.1.	Нормативно-правові основи застосування ІТ-технологій в діяльності державних органів.	
3.2.	Поняття, зміст та моделі електронного урядування.	
3.3.	Електронний документообіг.	
3.4.	Специфіка надання послуг населенню в електронному форматі.	
3.5.	Електронне голосування	
3.6.	«Мінцифра»: завдання, функції.	
4.	Права людини в інформаційну епоху	2
4.1.	Права людини в інформаційному середовищі як «нові права».	
4.2.	Право на доступ до інтернету.	
4.3.	Право бути забутим.	
4.4.	Правовий захист прав людини в інформаційну епоху	
5.	Діджиталізація правосуддя в Україні	2
5.1.	Вплив ІТ-технологій на правосуддя.	
5.2.	Феномени «електронного» та «онлайн» суду: вітчизняний та зарубіжний досвід.	
5.3.	Портал «судова влада», Єдиний державний реєстр судових рішень.	
5.4.	«Карантинна діджиталізація» і правосуддя.	
6.	Діджиталізація в сфері адміністративних послуг та корпоративному праві. «Держава в смартфоні»	4
6.1.	«Держава в смартфоні» як результат цифрової трансформації України.	
6.2.	Особливості надання окремих адмінпослуг в автоматичному режимі без втручання людини.	
6.3.	Портал «Дія» на нормативному рівні та особливості функціонування.	
6.4.	Діджиталізація корпоративного права.	
7.	Діджиталізація у правоохоронній сфері	2
7.1.	Інформаційні технології у правоохоронній діяльності та їх нормативне забезпечення.	
7.2.	Використання інформаційних технологій та систем в діяльності поліції зарубіжних держав.	
7.3.	Кіберполіція України як підрозділ протидії кіберзлочинності.	
8.	Діджиталізація і чинне право України Застосування ІТ-технологій у законотворчій та законодавчій діяльності	2
8.1.	Застосування ІТ-технологій у законотворчій та законодавчій діяльності.	
8.2.	Основні напрями удосконалення нормативно-правової бази у сфері діджиталізації.	

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Соціокультурні передумови формування діджиталізації

Тема 2. Діджиталізація, її види та юридична діяльність

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Інформаційне (постіндустріальне) суспільство.
- 1.2. Промислові революції та їх зв'язок з діджиталізацією.
- 1.3. Феномен кліпового мислення.
- 2.1. Поняття «діджиталізація». Предметні форми діджиталізації.
- 2.2. Юридична діяльність і діджиталізація. Нові юридичні професії.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: промислові революції, кліпове мислення, інформаційне суспільство, інформатизація, комп'ютеризація, Індустрія 4.0., діджиталізація, оцифрування, цифровізація, Інтернет, соціальні мережі, Телеграм-канал, сайт, бот, чат-бот, QR-КОД, робота з даними, месенджер, Online-інструменти, Facebook, Youtube, сервіси Google, лігальнісервіси, кіберслідчий, медіаполіцейський, мережевий юрист.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- поняття інформаційного суспільства;
- види промислових революцій в аспекті діджиталізації;
- кліпове мислення, поняття та проблематика;
- співвідношення діджиталізації, діджитизації та цифрової трансформації;
- види нових юридичних професій.

Семінарське заняття 2

Тема 3. Діджиталізація в системі державних органів та державному управлінні

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Нормативно-правові застосування ІТ-технологій в діяльності державних органів.
- 3.2. Поняття, зміст та моделі електронного урядування.
- 3.3. Електронний документообіг.
- 3.4. Специфіка надання послуг населенню в електронному форматі.
- 3.5. Електронні вибори.
- 3.6. Міністерство цифрової трансформації України: завдання, функції.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: електронний документообіг, «Мінцифра», веб-сторінка, чат-бот.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- поняття та нормативно-правове забезпечення електронного урядування;
- моделі електронного урядування;
- принципи електронного урядування;
- сучасні аспекти електронного урядування;

- сервіси електронного урядування;
- повноваження Міністерства цифрової трансформації України.

Семінарське заняття 3

Тема 4. Права людини в інформаційну епоху

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Поняття «нових прав» людини.
- 4.2. Права людини в інформаційному середовищі як «нові права».
- 4.3. Алгоритмічні системи і права людини.
- 4.4. Правовий захист прав людини в інформаційну епоху.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: права людини, «нові права» людини, цифрове право, право на доступ до Інтернету, право бути забутим.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- поняття «нових прав» людини;
- право на публікацію цифрових творів;
- право на використання комп'ютерів та інших електронних пристроїв
- вільний доступ до Інтернет-мережі;
- право цифрових грошей і цифрових спорів;
- право доступу до даних та захисту особистих даних;
- право бути забутим;
- право на доступ до інформації;
- право на доступ до інформаційних платформ і технологій;
- право на захист персональних даних (особистих і біометричних);
- право на свободу зібрань та об'єднань онлайн;
- право на цифрову освіту та доступ до цифрових знань;
- права, пов'язані із захистом генетичної інформації;
- права на участь в обороті майна в цифровій сфері;
- правовий захист прав людини в інформаційну епоху.

Семінарське заняття 4

Тема 5. Діджиталізація правосуддя в Україні. Комп'ютерні технології в судочинстві

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1.Вплив ІТ-технологій на правосуддя.
- 5.2. Феномени «електронного» та «онлайн» суду: вітчизняний та зарубіжний досвід.
- 5.3. Портал «судова влада», Єдиний державний реєстр судових рішень.
- 5.4.«Карантинна діджиталізація» і правосуддя.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: карантинна діджиталізація, електронний суд, онлайн-суд, ZOOM, Meet.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- поняття електронного судочинства та електронного суду;
- структура Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи;
- моделі електронного судочинства;
- структура порталу «Судова влада»;
- структура Єдиного державного реєстру судових рішень.

Семінарське заняття 5

Тема 6. Діджиталізація в сфері адміністративних послуг та корпоративному праві

Питання для усного опитування та дискусії

- 6.1. «Держава в смартфоні» як результат цифрової трансформації України.
- 6.2. Особливості надання окремих адмінпослуг в автоматичному режимі без втручання людини
- 6.3. Електронний кабінет користувачів на Порталі «Дія»: доступний функціонал та відомості.
- 6.4. Діджиталізація корпоративного права.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: адміністративні послуги, портал «Дія», онлайн-послуги, держава в смартфоні.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- діджиталізація процесу надання адміністративних послуг соціального характеру у територіальних громадах;
- особливості роботи Кабінету електронних сервісів Міністерства юстиції України;
- особливості роботи Електронного кабінету водія;
- електронні сервіси Державної податкової служби України;
- електронні сервіси Міністерства охорони здоров'я України;
- електронні сервіси Державної міграційної служби України;
- електронні сервіси Міністерства освіти та науки України;
- робота Порталу електронних послуг Пенсійного фонду України;
- особливості роботи порталу «Дія».

Семінарське заняття 6

Тема 7. Діджиталізація у правоохоронній сфері

Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1. Інформаційні технології у правоохоронній діяльності та їх нормативне забезпечення.
- 7.2. Використання інформаційних технологій та систем в діяльності поліції зарубіжних держав.
- 7.3. Кіберполіція України як підрозділ протидії кіберзлочинності.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: публічний порядок, кіберзлочинність, камера спостереження, розслідування, автоматизовані інформаційні система, автоматизовані робочі місця.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- єдина інформаційна система Міністерства внутрішніх справ;
- автоматизована інформаційна система оперативного призначення єдиної інформаційної системи МВС;
- моделі інформаційних технологій та систем в діяльності поліції зарубіжних держав;
- повноваження Департаменту кіберполіції Національної поліції України.

Семінарське заняття 7

Тема 8. Теоретико-правові проблеми матеріальної та дисциплінарної відповідальності у трудовому праві

Питання для усного опитування та дискусії

- 8.1. Застосування ІТ-технологій у законотворчій та законодавчій діяльності.
- 8.2. Основні напрями удосконалення нормативно-правової бази у сфері діджиталізації.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: законопроект, закон, правове регулювання.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- складники системи «Електронний парламент»;
- діджиталізація законопроектної діяльності;
- основні інформаційні ресурси веб-сайту Верховної Ради України.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є важливою складовою частиною навчального процесу та має на меті закріплення та поглиблення знань і навичок, одержаних на усіх видах навчальних занять; підготовку до наступних занять, іспиту, формування культури розумової праці з чинними правовими нормами, законодавством та практикою його застосування. Під час самостійної роботи уточнюється коло питань, що підлягають вивченню по темі, аналізується та вивчається нормативний матеріал, наукові джерела, виконуються завдання.

Самостійна робота студента виконується в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опановувати практичні навички з навчальної дисципліни. Відповіді на питання повинні бути стисло законспектовані з обов'язковими посилання на використані джерела.

Самостійна робота студентів має бути логічно пов'язана з іншими видами навчальних занять. Однак вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми не бажано починати з самостійної роботи студентів.

Від якості самостійної підготовки студентів залежить якість семінарських занять, глибина їх теоретичного змісту й активність студентів.

Самостійна робота є методом глибокого вивчення і творчого засвоєння студентами навчальної програми.

Перевірка самостійної роботи студентів здійснюється викладачами, які проводять семінарські заняття з навчальної дисципліни.

Викладач може обрати один з наступних способів перевірки самостійної роботи:

- проведення перевірки конспектів опрацьованої літератури, яка рекомендується для вивчення теми навчальної дисципліни;
- фронтального усного опитування;
- письмового опитування;
- проведення тестування з вивчених тем;

- розв'язування ситуаційних завдань до навчальної дисципліни.

З метою самостійного визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються питання для самоконтролю набутих знань.

Питання самостійної роботи виносяться на поточний і підсумковий семестровий контроль. Для самостійної роботи студентів з кожної теми надається рекомендована література з якою студенти повинні ознайомитися для якісного виконання завдань на самостійну підготовку.

Загальні методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів:

1. Ознайомитися із питаннями, що виносяться на самостійне вивчення студентами.
2. Уважно прочитати матеріал, викладений на лекції і занотований студентами до відповідної теми.
3. Ознайомитися із рекомендованою літературою до відповідної теми (як до семінарського заняття, так і самостійної роботи) і розширити одержані знання під час лекційного заняття (обсяг представлень про конкретні предмети і явища, що входять у сферу регулювання приватним правом).
4. За бажанням студент може підготувати коротке повідомлення (до десяти хвилин) з найбільш складного і цікавого питання.
5. У випадку необхідності студент може скористатися індивідуальними консультаціями викладача, який читає лекції, а також викладача, який проводить семінарські заняття у навчальній групі.

1.4.1. Завдання по темам:

Тема 1. Соціокультурні передумови формування діджиталізації

Завдання 1. Дати відповіді на питання:

1. Чи є сьогодні країни, які функціонують в координатах першої і другої промислової революції?
2. Чому досягнення четвертої промислової революції потребують серйозного юридичного врегулювання?
3. Вказати позитивні та негативні риси кліпового мислення.

Завдання 2. Висловіть свою думку (8-10 речень) щодо передумов формування та значення діджиталізації у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Тема 2. Діджиталізація, її види та юридична діяльність

Завдання 1. Дати відповіді на питання:

1. Яке змістовне наповнення поняття «діджиталізація»?
2. Які види діджиталізації Ви знаєте?
3. Які відмінності між оцифруванням та цифровізацією?
4. Розкрити зміст понять «чат-бот», веб-сайт, веб-сторінка?
5. Які юридичні професії є породженням ХХІ століття?
6. Назвіть причини широкого використання хмарного середовища серед користувачів.

Тема 3. Діджиталізація і система державних органів

Завдання 1. Дати відповіді на питання:

1. Що таке електронний документообіг?
2. В яких державах передбачені електронні вибори?
3. В чому суть електронних виборів?
4. Основні завдання Мінцифри.
5. Що таке Е-уряд?

Завдання 2. Через Інтернет ознайомитися з головними державними порталами електронного уряду інших держав. Зробити порівняльну характеристику декількох порталів (подати у документі).

Завдання 3. Побудувати сучасну ієрархію документів з е-урядування, ув'язавши їх з відповідними документами з питань інформатизації, розбудови інформаційного суспільства, інформаційної політики та політики інформаційної безпеки (подати у документі).

Завдання 4. За допомогою Інтернету наведіть конкретні приклади інструментів «електронної демократії» в Україні, інших країнах світу та розкрийте їх зміст.

Завдання 5. Розкрийте правовий статус Міністерства цифрової трансформації України. Зазначте, які органи влади із схожим правовим статусом існують у зарубіжних країнах.

Тема 4. Діджиталізація і права людини

Завдання 1. Навести приклади з практики ЄСПЛ, які торкаються захисту «нових» прав людини.

Завдання 2. Дати відповіді на питання:

1. Що таке «нові права» людини?.
2. Назвіть міжнародні нормативні акти, які врегульовують питання «нових прав» людини.
3. Як співвідносяться права людини в інформаційну епоху з класичними правами людини?

Завдання 3. Зазначте та охарактеризуйте «нові» права людини в контексті діджиталізації та проблематику їх реалізації

Завдання 4. Якими нормативно-правовими актами України передбачаються «нові» права людини? Чи перебувають на розгляді Верховної Ради України відповідні законопроекти? Яким «новим» правам людини вони присвячені?

Завдання 5. Розкрийте зміст прав на доступ до інтернету та права на забуття.

Тема 5. Діджиталізація правосуддя в Україні. Комп'ютерні технології в судочинстві

Завдання 1. Опрацювати статтю Кравченко В. «До питання діджиталізації інституту апеляційного впровадження» (http://www.pjv.nuoua.od.ua/v4-2_2019/23.pdf).

Завдання 2. Дати відповіді на питання:

1. В чому полягає відмінність між електронним судом та судом-онлайн?
2. Назвіть основні структурні частини порталу «Судова влада України».
3. В чому суть «карантинної» діджиталізації?

Тема 6. Діджиталізація в сфері адміністративних послуг та корпоративному праві

Завдання 1. Розкрийте нормативно-правове регулювання надання окремих адмінпослуг в автоматичному режимі без втручання людини

Завдання 2. Через Інтернет ознайомитися з державним порталом одного із міністерств, іншого центрального органу виконавчої влади, а також (обов'язково) із порталом «Дія».

Завдання 3. Розкрийте нормативну основу функціонування; структуру порталу; перелік послуг, які можна отримати в електронному вигляді; перелік послуг, які можна отримати із використанням мобільного додатку, якщо він є (подати у документі – окремо по обраному portalу та по portalу «Дія»).

Тема 7. Діджиталізація у правоохоронній сфері

Завдання 1. Охарактеризуйте правовий статус кіберполіції та зазначте основні напрямки роботи кіберполіції в Україні та в 2-3 зарубіжних країнах.

Завдання 2. Розкрийте особливості використання інформаційних технологій в кримінальному провадженні

Тема 8. Діджиталізація і чинне право України

Завдання 1. Ознайомитись з Web-сайтом Верховної Ради України (<http://www.rada.gov.ua/>); користуючись посиланням на Web-сайті Верховної Ради України або пошуковими сервісами Інтернет, знайти сайт парламенту іншої держави та порівняти його з сайтом Верховної Ради України за такими характеристиками –структура, інформаційний вміст, послуги, що пропонуються, зручність користування, оформлення.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за ustalеними вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання рефератів-оглядів

При виконанні індивідуального завдання необхідно взяти до уваги, що реферат (лат. *refero* – доношу, повідомляю, переказую) – це короткий переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі).

Зі свого боку, реферат-огляд складається на основі декількох джерел і зіставляє різні точки зору з досліджуваного питання.

Реферат-огляд, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності).

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с.8].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, лівє – 3,0 см, правє – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – до 15 сторінок формату А4.

1.5.2. Теми рефератів-оглядів

1. Поняття інформаційного суспільства.
2. Особливості функціонування «Електронного суду» в Україні та світі.
3. Електронний документообіг в державних органах.
4. Права людини в інформаційну епоху.
5. Надання адміністративних послуг Міністерства юстиції України в автоматичному режимі без втручання людини.
6. Надання адміністративних послуг Міністерства соціальної політики України в автоматичному режимі без втручання людини.
7. Надання адміністративних послуг Міністерства внутрішніх справ України в автоматичному режимі без втручання людини.
8. Надання окремих адміністративних послуг органу земельного кадастру в автоматичному режимі без втручання людини.
9. ІТ-технології діяльності поліції України та зарубіжних держав.
10. Кіберполіція України як підрозділ протидії кіберзлочинності.
11. Застосування ІТ-технологій у законотворчій та законодавчій діяльності.
12. Основні напрями удосконалення нормативно-правової бази у сфері діджиталізації.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Поняття інформаційного суспільства.
2. Поняття інформації та її види.
3. Поняття діджиталізації та її предметні форми.
4. Нові юридичні професії та їх зв'язок з діджиталізацією.
5. Онлайн-послуги як новий вид соціального сервісу.
6. ІТ-технології у вітчизняному судочинстві.
7. Характеристика порталу «Судова влада».
8. Особливості функціонування «Електронного суду» в Україні.
9. Онлайн-суд: вітчизняний та зарубіжний досвід.
10. «Держава в смартфоні»: особливості функціонування.
11. Нормативно-правові основи застосування ІТ-технологій в діяльності державних органів
12. Поняття, зміст та моделі електронного урядування
13. Електронний документообіг в державних органах.
14. «Нові» права людини.
15. Права людини в інформаційну епоху.
16. Правовий захист прав людини в інформаційну епоху.
17. Електронні вибори.
18. Міністерство цифрової трансформації України: завдання, функції.
19. Надання адміністративних послуг Міністерства юстиції України в автоматичному режимі без втручання людини.
20. Надання адміністративних послуг Міністерства соціальної політики України в автоматичному режимі без втручання людини.
21. Надання адміністративних послуг Міністерства внутрішніх справ України в автоматичному режимі без втручання людини.
22. Надання окремих адміністративних послуг органу земельного кадастру в автоматичному режимі без втручання людини.
23. Надання окремих адмінпослуг в автоматичному режимі без втручання людини.
24. Електронний кабінет користувачів на Порталі «Дія».
25. Інформаційні технології і правоохоронна діяльність.
26. ІТ-технології діяльності поліції зарубіжних держав.
27. Кіберполіція України як підрозділ протидії кіберзлочинності.
28. ІТ-технології у забезпеченні публічного порядку.
29. Застосування ІТ-технологій у законотворчій та законодавчій діяльності.
30. «Карантинна діджиталізація» і правосуддя.

1.6.2. Приклад залікового білету

1. Особливості функціонування «Електронного суду» в Україні.
2. Надання окремих адмінпослуг в автоматичному режимі без втручання людини.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

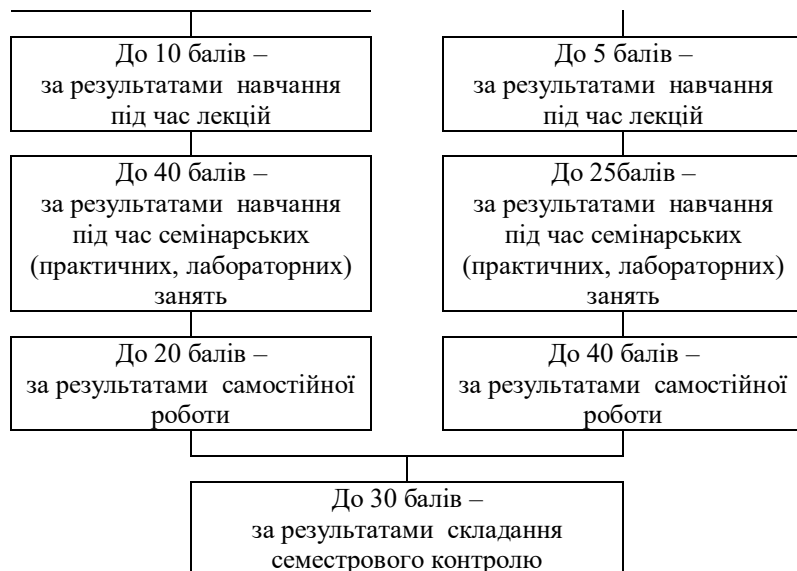

Рис. 2.1. Схема нарахування балів студентам за результатами навчання

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З навчальної дисципліни «Діджиталізація у правозастосовній діяльності» передбачено проведення 8 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій							
			1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Денна	8	1,25	2,5	3,75	5,00	6,25	7,50	8,75	10,00

2.3. З навчальної дисципліни «Діджиталізація у правозастосовній діяльності» передбачено проведення 7 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	8 тем	Номер теми								Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	2	2	2	2	2	2	2	2	16
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання									4
	Усього балів									20

3. Рекомендовані джерела

1. Digital Agenda for Europe. 2020. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/64/digital-agenda-for-europe>.
2. How do you balance innovation and risk management when advising clients on digital transformation strategies? URL: <http://surl.li/lusif>.
3. The Global Information Technology Report. Growth and Jobs in a Hyperconnected World 2013. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GITR_Report_2013.pdf
4. Verkhovodov A. Можливості для України у цифровій економіці. URL: <http://surl.li/lusdx>.
5. Why Building a Digital Culture Can Make or Break Your Business. URL: <http://surl.li/lushd>.
6. Барабаш, О. О. Цифровізація правосуддя у контексті впровадження системи Е-Суд: виклики та завдання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх*
7. Баранов О.А., Попова І.М. Правові проблеми дистанційного надання адміністративних послуг. *Університетські наукові записки*. 2011. № 2. С. 242-247. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Unzap_2011_2_41.pdf
8. Барегамян С. Х., Карпі Ю. В. Електронне урядування на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях: сучасний стан та перспективи впровадження в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 11. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1522>.
9. Бахтіна Г. Інформатизація суспільства та проблема «кліпового мислення». URL : <https://kpi.ua/1102-7>
10. Вовк В. М., Олійник У. М. Право бути забутим як «нове право» людини у діджиталізованому суспільстві. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право*. 2020. №10 (22). С. 16-22. DOI: 10.33098/2078-6670.10.22.16-22
11. Вовк В. М., Олійник У. М., Малінковська О. В. Правові засади електронних інформаційних ресурсів на державотворчі процеси в Україні. *Наукові перспективи. Серія Право*. 2021. № 11 (17). URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39486/1/O_Gubenko_T_Tsyhanchuk_NP_11_IP_IL.pdf
12. Гаврік Р. О. До питання про перспективи запровадження електронного голосування в Україні в контексті реалізації концепції розвитку електронної демократії та діджиталізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2022. № 2 (70). С. 297-302. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.45>
13. Гадецька З. М., Штабрат А. І. Впровадження систем електронного судочинства. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8510> .
14. Голобородько Т. В., Дубіна О. Д. Використання інформаційних технологій в публічному адмініструванні: досвід України та європейські орієнтири. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 6. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1260>.
15. Гуцалюк М. В., Антонюк П. Є. Щодо сутності електронної (цифрової) інформації як джерела доказів у кримінальному провадженні. *Криміналістичний вісник*. 2021. N 33 (1). С. 37-49. DOI: <https://doi.org/10.37025/1992-4437/2020-33-1-37>
16. Деякі питання оптимізації мережі та функціонування центрів надання адміністративних послуг : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 березня 2021 року № 254-р. *Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254-2021-r#Text>.
17. Деякі питання цифрового розвитку : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 січня 2019 року № 56. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56-2019-p#Text>.

18. Джига Т.В. Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку в Україні електронних адміністративних послуг. *Аналітична записка. Серія «Політика»*. Офіційний сайт: Національний інститут стратегічних досліджень. №16. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1716/>
19. Діджиталізація та права людини: збірник тез Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Хмельницький, 30 березня 2021 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2021. 395 с. URL : <https://ccu.gov.ua/library/didzhytalizaciya-ta-prava-lyudyny>
20. Довгодько Т., Корчук О. Діджиталізація як соціокультурний феномен: філософсько-освітній аспект. *Молодь і ринок*. 2020. № 6-7 (185-186). С. 104-110. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/55000/1/%d0%94%d1%96%d0%b4%d0%b6%d0%b8%d1%82%d0%b0%d0%bb%d1%96%d0%b7%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f%d0%a2%d0%b5%d0%ba%d1%81%d1%82%20%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%96-514397-1-10-20210227.pdf>
21. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року. *Законодавство України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
22. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. No 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-р#Text>.
23. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні: схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-р>
24. Кришталь Т., Обрусна С. Проблемні питання адміністративно-правового забезпечення електронного суду в місцевих судах в умовах воєнного стану. *Право і суспільство*. 2024. № 4. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.4.32>
25. Литвинов, В. Діджиталізація державних послуг на прикладі Польщі. На chasi. URL : <https://nachasi.com/2018/01/31/digital-poland/>.
26. Магера А. Використання електронних реєстрів у виборчому процесі України та шляхи оптимізації. *Рада Європи*. URL: <https://rm.coe.int/study-elections-lists-andrii-magera/16809ec314>.
27. Мазур О. Сучасні тенденції упровадження електронного урядування в публічному управлінні: зарубіжний досвід. *Аспекти публічного управління*. 2019. № 12. Том 7. С. 147-156.
28. Міхровська М. С. Діджиталізація, діджиталізація, цифрова трансформація: зміст та особливості. *Грааль науки*. 2021. DOI <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.19.02.2021.023>
29. Міхровська М. С. Цифрова термінологія в публічному управлінні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 6. С. 142-144. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-6/38>
30. Могильник, А. І., Вішнікіна, Л. П., Тарасенко, К. В., Супруненко, С. М., Давиденко, А. В. «Фрагментарна свідомість» як результат кліпового мислення в перспективі розвитку сучасного суспільства. *Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії* 2024. № 24(2). С. 250-256. <https://doi.org/10.31718/2077-1096.24.2.250>
31. Мукомела І. В. Право на інформацію: еволюція тароль в інформаційному суспільстві. *Державне будівництво та місцеве самоврядування* 2015. Випуск 29. С. 116-130.
32. Нові професії в юриспруденції. *Юридична газета*. 2018. № 39 (641). URL : <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/novi-profesiyi-v-yurisprudenciyi.html>.
33. Обрусна С. Ю., Іванова І. В., Чубань В. С. Проблеми адміністративно-правового забезпечення електронного суду в Україні в умовах пандемії Covid-19. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 196-199.
34. Павлова Т. Діджиталізація як засіб модернізації держави та окремих органів кримінальної юстиції. URL : <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4ecd207c-184f-44bb-9c7d-4cc17b813053/content>
35. Питання Єдиного державного веб-порталу електронних послуг та Єдиного

- державного порталу адміністративних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 року № 1137. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1137-2019-п#Text>.
36. Питання Міністерства цифрової трансформації: постанова Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 року № 856. *Законодавство України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-п_#Text.
37. Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затверджене рішенням Ради суддів України від 26 листопада 2010 р. № 30 (у редакції рішення РСУ від 12 квітня 2018 р. № 16). *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr030414-10#Text>.
38. Порядок функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади : Наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України і Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25 листопада 2002 року № 327/225. *Законодавство України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1022-02>.
39. Постанова Верховної Ради України «Про схвалення Концепції запровадження системи електронного голосування в Україні» [Електронний ресурс]. – URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DF87900A.html/.
40. Прилипко Д. С. Правове регулювання об'єктів інтелектуальної власності, створених штучним інтелектом: порівняльний аналіз зарубіжного та українського законодавства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 5. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-5/42>
41. Приходько Л. Концептуалізація поняття «цифровізація». ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1674-1001>.
42. Про адміністративні послуги : Закон України від 6 вересня 2012 року № 5203-VI. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>.
43. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації мережі та функціонування центрів надання адміністративних послуг та удосконалення доступу до адміністративних послуг, які надаються в електронній формі : Закон України від 3 листопада 2020 року № 943-IX. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/943-20#Text>
44. Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади : Указ Президента України від 1 серпня 2002 року № 683/2002. *Законодавство України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/683/2002>.
45. Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: рішення Вищої ради правосуддя від 17 серпня 2021 року № 1845/0/15-21. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>.
46. Про затвердження Порядку застосування електронних засобів контролю: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 8 червня 2017 року №480. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text>.
47. Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади: Наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України і Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25 листопада 2002 р. № 327/225. *Законодавство України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1021-02>.
48. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-вр>.
49. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 4 лютого 1998 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр#Text/>
50. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 9 січня 2007 року № 537-V. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16>

51. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг: Закон України від 15 липня 2021 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text>.
52. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 року № 649-р. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text>.
53. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та заходів щодо її реалізації. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 року № 797-р. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-p#Text>.
54. Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 року № 918-р. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016p#Text>
55. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження КМУ від 07.03.2022. Офіційний вісник України. 2018. № 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826-2020-%D0%BF>.
56. Разметаєва Ю. С. Приватність в інформаційному суспільстві: проблеми правового розуміння та регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2016. Випуск 37. Том 1. С. 43-46.
57. Разумей Г. Ю., Разумей М. М. Діджиталізація публічного управління як складник цифрової трансформації України. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2020. № 2 (25). С. 139-145.
58. Результати цифрової трансформації в регіонах України. URL: <http://surl.li/luseo>.
59. Рекомендація (2001) 2 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо побудови та перебудови судових систем та правової інформації в економічний спосіб від 28.02.2001 р. URL: http://www.arbitr.gov.ua/files/pages/pd07072014_7.pdf.
60. Рекомендація № R (2001) 3 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо надання громадянам судових та інших юридичних послуг з використанням новітніх технологій від 28.02.2001 р. URL: http://www.arbitr.gov.ua/files/pages/pd07072014_8.pdf
61. Рекомендація № R (95) 11 КМРЕ державам-членам щодо відбору, обробки, представлення та архівації судових рішень у правових інформаційно-пошукових системах від 11.09.1995 р. URL: http://www.arbitr.gov.ua/files/pages/pd07072014_6.pdf.
62. Рекомендація Rec (2003) 14 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо функціональної сумісності інформаційних систем у сфері юстиції від 09.09.2003 р. URL: http://www.arbitr.gov.ua/files/pages/pd07072014_9.pdf.
63. Рекомендація Rec (2003) 15 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо архівації електронних документів у правовому секторі від 09.09.2003 р. URL: http://www.arbitr.gov.ua/files/pages/pd07072014_10.pdf.
64. Роль ЦНАП (Центрів Дія) у використанні Е – послуг: навчальний посібник для працівників ЦНАП (Центрів Дія), покликаний залучати громадян використовувати електронні послуги. К., 2021. 64 с.
65. Романенко Е.О. Електронний уряд – нова модель інформаційно-комунікативних відносин. *Європейські перспективи*. 2015. Вип. 6. С. 75–79.
66. Рудюк В. С. Діджиталізація в сучасному судочинстві. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2020. № 2 (20). С. 82-85. DOI: <https://doi.org/10.33270/02202002.82>
67. Савон К, В. Поняття «діджиталізація» в контексті цифрового уряду. *Актуальні проблеми політики*. 2021. Випуск 67. С. 107-111.
68. Савченко О. Систематизація наукових підходів до поняття «цифровізація у публічному управлінні». *Держава і регіони*. 2022. № 2 (76). DOI <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2022.2.12>
69. Саприкін В. Оцифрування, цифровізація та цифрова трансформація публічного управління в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління*. 2024. № 19(1). С. 116-121. DOI <https://doi.org/10.17721/2616->

70. Сергеев К. О. Законодавча діяльність в умовах динамічного розвитку інформаційних технологій. Дис. ... канд.юр.наук. Спец. 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень. К., 2021. 187 с.

71. Серенюк А.О. Нормативно-правове забезпечення впровадження електронного урядування в Україні: ініціативи Президента України. *Державне будівництво*. 2015. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2015_1_7.

72. Сідей, О. Україна у стилі digital. *Юридична газета online*. URL : <https://yur-gazeta.com/publications/practice/informaciyne-pravo-telekomunikaciyi/ukrayina-u-stili-digital.html>.

73. Сідей, О. Україна у стилі digital. *Юридична газета online*. URL : <https://yur-gazeta.com/publications/practice/informaciyne-pravo-telekomunikaciyi/ukrayina-u-stili-digital.html>.

справ (серія юридична). 2023. №1. С. 57–66. URL : <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/5640>

74. Столітній А. В., Каланча І. Г. Формування інституту «електронних доказів» у кримінальному процесі України. *Проблеми законності*. 2019. № 146. С. 179–191. DOI: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.146.171218>.

75. Студенников С. Електронні докази в процесуальному праві: як це працює в українських реаліях. URL : <https://sud.ua/ru/news/publication/138354-elektronni-dokazi-v-protsesualnomu-pravi-yak-tse-pratsyuye-v-ukrayinskikh-realiyak>.

76. Токар М. Діджиталізація як оптимізація взаємодії публічної влади і громадських організацій. *Аспекти публічного управління*. 2020. Том 8 Спецвипуск № 1. С. 130-132. DOI: <https://doi.org/10.15421/152060>

77. Узагальнення аналізу судової практики щодо використання електронних доказів під час здійснення кримінального судочинства суддями Комсомольського міського суду Полтавської області за 2018 та 2019 роки. URL : https://kom.pl.court.gov.ua/sud1612/pokazniki-diyalnosti/pidsymku_robotu/uzagalnennya_111.

78. Україна 2030E - країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <http://surl.li/btzva>.

79. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України № 1618-IV-ВР. (2004). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.

80. Цимбал П. В., Омельчук Л. В., Калініченко Л. Л. Напрями вдосконалення електронного судочинства в Україні. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2017. Вип. 4-5 (8-9). С. 150–155. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2017_4-5_27

81. Цифрове врядування в Україні: базові дефініції понятійно-категоріального апарату. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. Серія : Державне управління. 2018. № 1. С. URL : 5–10. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2018_1_3

82. Цифровізація як нова реальність України. URL : <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/tsyvrovizatsiya-yak-nova-realnist-ukrayiny/>

83. Чукут С. Розвиток електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях. Електронне урядування та електронна демократія : навчальний посібник : у 15 ч. / за заг. ред. А. Семенченка, В. Дрешпака. Київ : ФОП Москаленко О.М., 2017. Ч. 7. 72 с. URL : <https://ela.kpi.ua/items/ab842173-d6da-430a-811e-b4923cbc5463>

84. Шевчук В. М. Інновації у криміналістичній техніці: сучасні можливості й проблеми застосування. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2020. № 43. С. 146-151. URL : <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/18044?locale=uk>

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> - Веб-портал Верховної Ради України

2. http://www.president.gov.ua	- Офіційне інтернет-представництво Президента України
3. http://www.kmu.gov.ua	- Веб-портал Кабінету Міністрів України
4. https://minjust.gov.ua/	- Веб-портал Міністерства юстиції України
5. http://www.reyestr.gourt.gov.ua	Єдиний державний реєстр судових рішень
5. https://diia.gov.ua/	Єдиний державний вебпортал електронних послуг
6. https://portal.pfu.gov.ua/	Портал електронних послуг Пенсійного фонду України
7. http://www.adm.km.ua/	Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
8. http://km-oblrada.gov.ua/	Веб-сайт Хмельницької обласної ради
9. http://www.khmelnysky.com/	Веб-сайт Хмельницької міської ради
10. http://www.univer.km.ua/	Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова